

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Deciziei Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 privind tarifele maxime care pot fi percepute pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică

I. Introducere

Legea nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelilor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelilor de comunicații electronice, cu modificările și completările ulterioare, reglementează *inter-alia* și condițiile în care se realizează accesul pe proprietatea publică sau privată (inclusiv în spațiile aflate în proprietate indiviză din blocurile de locuințe) în vederea instalării, întreținerii, înlocuirii ori mutării rețelilor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora, încheierea contractelor de acces pe proprietatea publică și privată, condițiile în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la infrastructura fizică a operatorilor de rețea, precum și măsurile privind construirea de rețele de comunicații electronice și pentru facilitarea și stimularea extinderii acestora prin reducerea costurilor asociate acestei extinderi.

La data de 10 iulie 2022 a intrat în vigoare Legea nr. 198/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelilor de comunicații electronice, act normativ care prin dispozițiile art. 6 modifică și completează o serie de prevederi ale Legii nr. 159/2016. Una dintre aceste intervenții legislative are ca obiect completarea dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 159/2016.

Așadar, prin proiectul de decizie supus consultării publice, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare ANCOM) a actualizat Decizia președintelui ANCOM nr. 997/2018 **exclusiv în raport cu modificările apărute în legislația primară.**

Având în vedere elementele expuse anterior, ANCOM a elaborat **proiectul Deciziei Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 privind tarifele maxime care pot fi percepute pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică.**

Proiectul de decizie sus-menționat a fost fundamentat în cadrul unei Expuneri de motive.

Cele două documente amintite au făcut obiectul procesului de consultare publică în perioada 2– 12 septembrie 2022. Pe parcursul perioadei de consultare publică, ANCOM a primit observații de la asociații civice și persoane fizice, conținutul acestora fiind identic sau similar.

De asemenea, conform dispozițiilor art. 3 alin. (1) – (4) din Hotărârea Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, ANCOM a realizat și procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, acestea neavând observații.

În urma procesului de consultare publică, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite, în care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

II. Observații primite în perioada de consultare publică

Proiectul de decizie pentru modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 privind tarifele maxime care pot fi percepute pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică încalcă flagrant unele norme legale și principii constituționale, fiind solicitată anularea acestui proiect de decizie, din următoarele motive:

1. ANCOM nu a ținut cont de procedurile legale de informare, consultare și dezbatere publică pentru acest proiect de decizie

Actul normativ indicat de respondent drept relevant a fost abrogat de art. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative. Așa cum am menționat anterior, dar și în expunerea de motive, conform dispozițiilor art. 3 alin. (1) – (4) din Hotărârea Guvernului nr. 635/2022, ANCOM a realizat și procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, primind răspunsuri de la o parte din aceste structuri asociative. În răspunsurile lor, structurile asociative sus-menționate informează ANCOM că nu au observații privind proiectul de decizie pentru modificarea Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018.

2. Proiectul de decizie nu prezintă studiile de impact necesare

Nu există obligația legală, în cazul proiectului de decizie supus consultării publice, de a realiza studii de impact. Așa cum am menționat, prezentul proiect de decizie modifică prevederile Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 exclusiv pentru a pune în acord legislația secundară cu modificările aduse de legislația primară.

3. Tarifele care vor fi introduse sunt prea mici și nu țin cont de inflația actuală galopantă

Tarifele de acces pe proprietatea publică sunt modificate exclusiv pentru a pune în acord condițiile de acces stabilite de entitățile prevăzute la art. 6 alin. (1) și (2) din Legea nr. 159/2016, cu noile dispoziții ale legislației primare privind tarifele de acces pe proprietatea publică a statului și a unităților administrativ - teritoriale.

După cum am menționat în cuprinsul expunerii de motive, la data de 10 iulie 2022 a intrat în vigoare Legea nr. 198/2022, act normativ care, printre altele, modifică și completează o serie de prevederi ale Legii nr. 159/2016, în speță art. 6 din Legea nr. 159/2016 este completat cu alineatele (6¹) și (6²), prevederi care stabilesc că:

„(6¹) În cazurile în care pe baza metodologiei detaliate prevăzute la alin. (5), ANCOM calculează pentru anumite tipuri de acces tarife maxime pentru exercitarea dreptului de acces prevăzut la alin. (1) sau (2) sub nivelul de 0,1 lei/ml/an, 3 lei/mp/an ori 3,5 lei/stâlp/an, după caz, atunci, cu respectarea prevederilor alin. (11), tarifele maxime pentru respectivele tipuri de acces vor fi cele prevăzute de prezentul alineat.

(6²) În vederea asigurării unui cadru economic sustenabil dezvoltării rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică, entitățile prevăzute la alin. (1) sau (2), ținând cont și de beneficiile identificate de către ANCOM potrivit alin. (6), pot impune, cu respectarea principiului nediscriminării și a prevederilor alin. (11), tarife pentru exercitarea dreptului de acces inferioare celor stabilite conform prezentului articol.”

Astfel, nivelul maxim al tarifelor este deja prevăzut în legislația primară în vigoare, nefiind calculat de ANCOM. Totuși, reluăm fundamentarea asociată dispozițiilor legale incluse în Legea nr. 198/2022, astfel cum a fost detaliată în Expunerea de motive a acestui act normativ, la punctul 2. *Schimbări preconizate, litera D. Clarificarea aplicării unor prevederi din Legea nr. 159/2016*, paginile 91, 92 și 94¹:

„În vederea clarificării modului de aplicare a unor dispoziții în vigoare din Legea nr. 159/2016, proiectul propune o serie de modificări care să îmbunătățească textele vizate și să excludă posibile interpretări care nu au fost avute în vedere de legiuitor. Astfel, pentru sublinierea componentei de folosință asupra bunului care face obiectul accesului, în definiția dreptului de acces a fost introdusă o mențiune corespunzătoare.

În vederea clarificării modului în care, pe baza prevederilor existente ale art. 6 alin. 4, 5 și 6 din Legea nr. 159/2016, ANCOM stabilește tarifele maxime care pot fi percepute de entitățile prevăzute la art. 6 alin. (1) și (2) din același act normativ, proiectul precizează că în situația în care elementele pe care ANCOM le ia în calcul la stabilirea tarifelor maxime nu conduc la obținerea unei valori pozitive cel puțin egale cu un anumit prag, atunci, pentru respectivele tipuri de acces, vor fi aplicabile cuantumul maxime stabilite prin proiectul de act normativ. Având în vedere dispozițiile Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 privind tarifele maxime care pot fi percepute pentru exercitarea dreptului de acces pe, deasupra, în sau sub imobilele proprietate publică, aplicarea măsurilor propuse prin proiect va face necesară modificarea și completarea acesteia, urmând ca pragurile minimale prevăzute să fie preluate în cadrul legislației secundare menționate. Realizarea modificărilor și completărilor necesare în cadrul Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018, nu va implica dezvoltarea unei noi metodologii de calcul, urmând ca metodologia în temeiul căreia a fost emisă Decizia președintelui ANCOM nr. 997/2018 să fundamenteze în continuare acest act normativ, cu modificările și completările impuse de aplicarea proiectului de act normativ. Tarifele maxime propuse a constitui un prag minim pentru anumite tipuri de acces, se bazează pe rezultatele modelului de cost dezvoltat de ANCOM, potrivit prevederilor art. 6 alin. (4), (5), (6) din Legea 159/2016. Astfel, tariful maxim pentru accesul pe stâlpi/piloni/turnuri are la bază prejudiciul direct și cert anual (afectarea imobilului și lipsa folosinței) calculat de Autoritate fără a lua în calcul beneficiile tangibile și intangibile aduse. De asemenea, tarifele acces pe/sub imobilele proprietate publică (terenuri și construcții) au la bază prejudiciile directe și certe care ar putea să apară ca urmare a exercitării dreptului de acces pe proprietatea publică, calculate pe metru pătrat pe an. Tariful pe metru liniar (instalare cablu) a fost determinat pornind de la tariful pe metru pătrat pentru exercitarea dreptului de acces, luând în considerare spațiul ocupat de un metru liniar de cablu.

(...)

De asemenea, prin proiect se prevede posibilitatea entităților prevăzute la alin. (1) sau (2) din art. 6 al Legii nr. 159/2016, inclusiv autoritățile administrației publice locale, de a stabili tarife de acces inferioare celor maxime prevăzute de decizia președintelui ANCOM. Această măsură poate fi adoptată în situațiile în care entitățile menționate urmăresc să sprijine dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice și a infrastructurilor fizice necesare susținerii acestora, având în vedere și beneficiile tangibile și intangibile determinate de ANCOM prin metodologia de calcul a tarifelor maxime. În acest demers, entitățile menționate trebuie să se asigure că respectă principiul nediscriminării, precum și procedura prevăzută de dispozițiile art. 6 alin. (11) din Legea nr. 159/2016. Totodată, normele privind ajutorul de stat vor trebui avute în vedere în realizarea acestui demers.”

¹ <http://www.cdep.ro/proiecte/2021/400/20/8/em571.pdf>

4. Firmele telecom vor plăti sume modice și complet ne semnificative pentru menținerea echipamentelor 5G pe proprietatea publică, creându-se discriminări față de celelalte firme comerciale

Respondenții se află într-o eroare, apreciind că aceste tarife sunt „[...] pentru menținerea echipamentelor 5G pe proprietatea publică [...]”. În fapt, furnizorii de rețele de comunicații electronice datorează tarife de acces pe proprietatea publică pentru toate tipurile de infrastructură, nu doar pentru rețele 5G, iar nivelul tarifelor este diferit, de la caz la caz. De exemplu, în cazul cutiilor instalate pe/în/sub centre comerciale cu utilizare continuă, situate în intravilan, localități rang 0 și 1, tariful anual este de 158,66 lei/mp.

În ceea ce privește „discriminarea față de celelalte firme comerciale”, ținem să reamintim că, de exemplu, potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (4) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, „(4) Exercițarea drepturilor de uz și servitute asupra proprietăților statului și ale unităților administrativ-teritoriale afectate de capacitățile energetice se realizează **cu titlu gratuit, pe toată durata existenței acestora.**” (subl. ns.) De asemenea, potrivit prevederilor art. 130 alin. (2) lit. h) din același act normativ, operatorii sistemelor de transport gaze pot „h) să folosească, **cu titlu gratuit, terenurile proprietate publică ocupate de obiectivele aferente sistemului de transport, precum și terenurile proprietate publică utilizate pentru lucrările de execuție, exploatare, întreținere și reparații, inclusiv terenurile care fac parte din fondul forestier național, prin derogare de la prevederile art. 42 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare;**” (subl. ns.). Prin urmare, eventualul acces gratuit pe proprietatea publică nu ar fi un drept de care ar beneficia doar furnizorii de rețele de comunicații electronice, acesta fiind prevăzut pentru toți furnizorii de utilități publice.

Cu toate acestea, prin chiar propunerea de decizie se implementează un plafon minimal pentru tarifele de acces care ar putea fi percepute de autoritățile administrației publice locale sau centrale, pentru acordarea dreptului de folosință asupra imobilelor proprietate publică.

5. Trebuie luate în considerare sumele imense de bani pe care statul le plătește direct sau indirect din cauza tehnologiei 5G

După cum am menționat mai sus, plafoanele tarifare au fost stabilite prin Legea nr. 198/2022. Prin urmare, invocarea unor pierderi la bugetul național și la bugetele locale este lipsită de obiect.

6. Firmele telecom NU mai pot cere alți bani de la buget sau alte reduceri financiare

Nicăieri, în fundamentarea proiectului de decizie, nu este stipulat faptul că operatorii de rețele de comunicații electronice solicită sume de la buget, dimpotrivă, proiectul de decizie prevede că, acolo unde tarifele maxime calculate pentru anumite tipuri de acces se situează **sub** nivelul de 0,1 lei/ml/an, 3 lei/mp/an ori 3,5 lei/stâlp/an, după caz, atunci tarifele maxime ce pot fi percepute sunt de 0,1 lei/ml/an, 3 lei/mp/an ori 3,5 lei/stâlp/an. Așadar, proiectul de modificare a Deciziei președintelui ANCOM nr. 997/2018 nu impune reduceri de tarife, cum eronat au menționat respondenții.

7. Nu se precizează sursa de finanțare sau de compensare a cheltuielilor

Nu există obligația legală, în cazul proiectului de decizie supus consultării publice, de a preciza sursa de finanțare sau de compensare a cheltuielilor, astfel cum a fost enunțată de respondenți. Obiectul proiectului de decizie sunt tarifele de acces pe proprietatea publică plătite de furnizorii de rețele de comunicații electronice, așadar nu există nicio „compensare a cheltuielilor”, iar sursa de finanțare a acestor tarife este bugetul fiecărui furnizor de rețele de comunicații electronice.

8. Se încalcă autonomia locală prin faptul că autorităților publice locale li se impune instalarea și menținerea la prețuri înfime a echipamentelor rețelelor 5G, care sunt extrem de dense, radiative și poluante

Observația nu are legătură cu proiectul de decizie supus consultării publice, neexistând în acest proiect de decizie obligația, în sarcina autorităților locale, de a instala și a menține echipamente ale rețelelor 5G. Accesul pe proprietatea publică în vederea construirii, instalării, întreținerii, înlocuirii ori mutării rețelelor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora este reglementat de legislația primară, respectiv de Legea nr. 159/2016. Autoritățile administrației publice locale stabilesc condițiile în care se realizează dreptul de acces la imobilele proprietate publică, prin acte normative emise de aceste autorități, cu respectarea legislației în vigoare.

9. Prejudicierea bugetului de stat

Respondenții argumentează faptul că rețelele de comunicații electronice nu sunt bunuri de utilitate publică, afirmație pe care ANCOM nu a infirmat-o, prin prezentul proiect de decizie. De altfel, dacă rețelele de comunicații electronice ar fi fost de utilitate publică, accesul pe proprietatea publică ar fi fost gratuit, or proiectul de decizie supus consultării publice nu conține astfel de prevederi.

10. Raportul Curții Europene de Conturi prezintă o parte din riscurile și amenințările tehnologiei 5G, de care statele membre sunt direct responsabile

Observația respondenților excedează dispozițiile proiectului de decizie supus consultării publice, acesta neavând drept obiect riscurile tehnologiei 5G.

11. Autoritățile publice trebuie să poată opri oricând și legal funcționarea instalațiilor de comunicații, dacă au motive întemeiate, indiferent de natura acestora

Observația respondenților excedează dispozițiile proiectului de decizie supus consultării publice, acesta neavând drept obiect funcționarea rețelelor de comunicații electronice. Accesul pe proprietatea publică sau privată în vederea instalării, întreținerii, înlocuirii ori mutării rețelelor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora, se realizează în acord cu cadrul legal aplicabil, îndeosebi cu prevederile Legii nr. 159/2016.